

„monstra te esse matrem“ - lat. – „ukazujem Ti, že som matka“; nápis na páske zobrazenia námetu Laktácie so sv. Bernardom; pozri *Bernard z Clairvaux*

Monstrelet Enguerrand - (†1453); francúzsky spisovateľ, kronikár; autor Kroniky Francúzska; pozri *kronika*

http://en.wikipedia.org/wiki/Enguerrand_de_Monstrelet

Majster z modlitebných knižiek z okolo roku 1500: Bitka pri Agincourt (iluminácia z rukopisu od E. Monstrelet: Kronika Francúzska, 1495)

monštrá - lat. *monstra* – „znamenie“; rôzne estetické teórie od antiky až po stredovek videli v škaredosti protiklad *krásy*, disharmóniu narušujúcu proporčnosť alebo nedostatok, ktorý uberal z prirozenosti; zobrazovanie škaredosti ale mohlo byť do istej miery aj svojím spôsobom fascinujúce a krásne; s nástupom kresťanskej senzibility sa do stredu záujmu umenia dostala bolest', utrpenie, smrť, mučenie a telesné znetvorenie a vplyvom rozvoja stykov s neznámymi vzdialenými kraji sa rozšírilo zobrazovanie najrôznejších ľudských a zvieracích abnormalít (*faunovia*, *hermafrodit*, bezústci, bezzubci, dvouhlavci, *kyklopovia*, psohlavci, *kentauri* a ď.); Pygmejov ad.); prítomnosť týchto monštier ospravedlňovala tradícia univerzálnej symboliky a morálny význam (poučenie o *cnostiach a nerestiach*); stredovekí mystici, teológovia a filozofi sa snažili dokázať, že táto monštrá prispievajú, hoci len kontrastom, ku kráse celku; na prelome stredoveku a modernej doby sa postoj voči monštrám zmenil; stratili svoj symbolický význam a začali byť prírodnými kuriozitami

-obludy vytvárané ľudskou predstavivosťou, ktorá spracovávala zmyslovú skúsenosť, ústnu alebo písomnú tradíciu, domnenky, snové preludy, vidiny vyvolané drogami; predstavy odrážajú duchovný svet jedinca, stupeň a spôsob života, povedomie starších významov, najmä *totemicých*; európske predstavy monštier ovplyvnené východnými kultúrami, s ktorými Európania prišli do styku prostredníctvom vojenských a politických expanzií Východu aj Západu, obchodom, moreplavbou, zemepisnými znalosťami; monštrá rozdelené do troch základných skupín: bájne/zázračné zvieratá, bytosti podobné ľuďom a bytosti so zmiešanými prvkami ľudskými a zvieracími; v *antike* za krajinu bájnych zvierat a bytostí podobných ľuďom považovaná India (porovnaj *indickí bohovia*); podľa antických predstáv tu žili obri aj škriatkovia, ľudoopi so psou hlavou, ľudia s jednou nohou (používali ju ako slnečník proti slnečnej pálave), ľudia bez hláv, s tvárou na hrudi alebo chrbte, ľudia s jedným okom (porovnaj *Kyklop*), s jastrabím krkom, ôsmimi prstami, s bielymi vlasmi, ktoré s pribúdajúcimi rokmi tmavnú, ľudia s veľkými ušami až po lakte alebo zem, ľudia s chodidlami obrátenými späť ap.; kresťanský stredovek moralisticky prehodnotil monštrá, zaradil ich do svojej sústavy a rozvíjal ich tradíciu tak v literatúre ako vo výtvarnom umení; od 12.st. monštrá chápané ako prejav božieho zámeru (najčastejšie boli neblahými znameniami, ale mali aj *apotropajnú* funkciu); stali sa súčasťou *iluminovaných* rukopisov,

veľkých programov: výzdoba katedrál (stípy a ich hlavice) v neskorom stredoveku: *miserikordia*, v Taliansku mozaiky chrámových dlažieb; monštrá spájané s kladnými a zápornými silami; jedným z prameňov výkladu boli *bestiáre*; pozri *teralógia, tетramорfný, fantastickosť; bestiár*

-sumerské: *Ningirsu*

-babylónske: *Tiamat*

-asýrske: *lamassu/šedu*

-indické: *Garuda, nágovia*

-iránske, perzské, sasánske: *Simurgh, Angha*

-surinamské: *Azeman*

-čínske: *hltavec; Hsigo/Hsiao, Pi-hsi, hakutaku*

-japonské: *karašiši, Jinšin-Uwo; Yuki-onna, bai/baize/kutabe, Yokai*

-aztécke: *Xolotl, Xolotl Nanahuatl*

-juhoamerické: *Azeman*

-hebrejské: *cherub, milcham*

-egyptské: *sfinga, seref, sfinga barania, Hapi; bai; Katoblepas*

-slovanské: *Alkonost, Gamajun*

-grécke a rímske: *Echidna, Kerberos, Chimaira, Lamia, Sfíx, Hydria; Harpye; Gorgóny, Medúza, Sthenó, Eurydalé; Sirény, Ochechule, Skylla, Charybda, sciapodes; Pythón; Týfón; Chryasor; Fama/ Fémé, Hekatoncheirovia (Briareos, Kotton, Gyges/Gyes), Aigaión, Mínotauros; kentaur, hypokampos, tritón, ichtyokentaur/kentaurotritón, pardalokampus, taurokampus; Fénix, Ládón, Geryones, Ortos; Erínye, Fürie*

-islamské: *murgh-i-adami*

-novozélandské: *kura ngaituku*

-austrálske: *bagini*

-etiópske: *Katoblepas*

-juhovýchodná Ázia: *Garuda, Khrut*

-staroveké a stredoveké obludy v tvare drakov a hadov: *Chedami, Ládón, Hydria/Hydra, Kekrops, Chimaira, Týfón, Echidna, bazilišek, aspis, leviatan, hltavec, Christophorus Kynocephalus; nágovia; Jinšin Uwo; nágovia, hadi ľudia, Cerates*

-staroveké a stredoveké obludy v tvare vtákov: antický *Fénix, charista, Harpye, sirény, stymfalské vtáky, Abraxas; Bat, Kaladrius*; indický a ázijský *Garuda*; ázijský *Khrut*; perzský *grif*; čínsky *feng-chuang*; židovský *milcham*; egyptský *benu*; slovanské *Alkonost, Gamajun*

- staroveké a stredoveké obludy v tvare psov: *Ortos, Kerberos, Karašiši, Skylla*

- staroveké a stredoveké obludy v tvare levov: *sfinga, karašiši, levrota*

- staroveké a stredoveké obludy v tvare rýb: *morská panna; Jinšin-Uwo*

- staroveké a stredoveké humanoidné obludy: *blemmy, panoti, kyklopi, kynocefalovia*

-stredoveké obludy v tvare vtákov: *alerion, bazilišok*

-stredoveké obludy v tvare býka: *bonnakon*

-stredoveké obludy v tvare hada: *amfisbena, aspis, bazilišok, rohatý had, Enudr, Jakulus*

-v heraldike: *alerion, amfisbena, mantichora, meluzína, bazilišok, allocamel, camelopardelus*

-zverokruhové znamenie: *kozoryba*

-ďalšie varianty: *gryf/greif, Noh, jednorožec, bai, Azeman, Katoblepas, Pi-hsi, Yeck; Manasá; parandrus/tarandrus/tharandus*

pozri *androgýn; bestiár, Physiologus, V. Cartari; mytológia*

http://sk.wikipedia.org/wiki/Kateg%C3%A3ria:M%C3%BDtick%C3%A9_A9_%C5%BEivo%C4%8D%C3%ADchy

http://www.newworldencyclopedia.org/entry/mythical_creature

<https://marinni.dreamwidth.org/tag/%D0%B1%D0%BE%D0%B3%D0%B8+%D0%B8%D1%87%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%B0>

Poseidon na voze obklopený mytologickými i obyčajnými morskými tvormi

Sagittarius (arabský astrologický manuskript, okolo 1250)

Monštrum (detail hlavice stĺpu, opátstvo Silos, 11.st.)

A. Veneziano: Groteskná obluda. Monštrum alebo drak chytá muchu (1515-1530)

M. de Vos: Pokušenie sv. Antona (1594)

Dvojhlavé monštrum (architektonická plastika kostola Panny Márie v Gelnhausenu v Bavorsku)
Monštrum s hadími nohami (Katedrála v Bitonto, Taliansko, 12.-13.st.)

P. van der Borcht, P. Gale, Cornelis Kilaan: Alegória na zložitosť riadenie rozmanitých národov (1578)

M. Burgess (rytec) podľa J. B. Medina: Satan, Sin a Smrť (ilustrácia k Miltonovmu Stratenému raju, 1688)

Podľa Pietera Jansza: Luxuria

F. Goya: Spiaci rozum tvorí monštrá (grafický list zo série Los Caprichos, 1797-1798)

monštrá európske -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:European_legendary_creatures

monštrá hadie - pozri had

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Legendary_serpents

monštrá morské - morské monštrá

monštrancia - ozdobná schránka pre *hostiu*, zavedená v katolíckom ríte od 1263; skladá sa z nohy, drieku s orechom a vlastnej monštrancie rôzneho tvaru (*kríž, kalich, lucerna, oltár*); v baroku obľúbená lúčovitá radiálna *gloriola*; pozri *cibórium, lunula, liturgické nádoby, ostensorium, Agnus Dei, Hyacint*

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Sv. Klára (Norimberská kronika, 1493)

F. Guardi: Svätec v extáze (1738)

M. Pepijn: Sv. Norbert (1637)

monštrum ravenské - ravenské monštrum

***mont** - franc. – „hora“

***Mont Saint-Michel** - franc. – „Hora sv. Michaela“; francúzska obec, ktorá sa nachádza v departemente Manche, v regióne Dolná Normandia; je to žulový, 80 metrov vysoký, prílivový ostrov (resp. polostrov – s pevninou je od r. 1879 spojený násypom) v severozápadnom Francúzsku v rovnomennom zálive na pobreží Normandie; rozdiel výšky morskej hladiny pri prílive a odlive je asi 15 m (najviac v Európe), takže bud' je „hora“ obklopená tekutými pieskami alebo „pláva v mori“; odlivom sa obnažuje morské dno do vzdialenosťi 10- 15 km od pobrežia; nachádzajú sa tu početné historické pamiatky (kláštorný kostol z 11.-16.st., gotické kláštorné budovy, opevnenia z 13.-15.st.); ostrov, záлив a kláštor sú od roku 1979 zapísané do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO

T. Rousseau: Mont Saint-Michel (1832)

Montagna Bartolomeo - (†1523); taliansky maliar a architekt; otec maliara a rytca *Benedetta Montagna* (†1555/1558);

https://en.wikipedia.org/wiki/Bartolomeo_Montagna

Montagna Benedetto - (†1555/1558); taliansky rytec a maliar , syn maliara a architekta *Bartolomea Montagna* (†1523);

https://en.wikipedia.org/wiki/Benedetto_Montagna

https://www.google.sk/search?q=Benedetto+Montagna&espv=2&biw=1843&bih=995&tbo=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiaq_OVoJvLAhUqp3IKHQVuBjMQsAQIGQ&dpr=1

B. Montagna: Sv. Juraj a mŕtvy drak (rytina, 1500-1520)

montáž - z franc. *montage* – „zosadenie“

1. vo výtvarnom umení po 2.sv.vojne (pozri *nová predmetnosť*) je jedným z druhov *objektu*; montáž bola jedným z inšpiračných zdrojov *combine paiting/ kombinované malby* z 50.-60.rokov; pozri *bricolage artistique, umenie objektu, akumulácia; asambláž; plagát; metalikovia*
2.postup v *kinematografii*, kde sa uplatnil ako zostrih (D.Vertov, S.M.Enzenštejn; pozri *skladba strihová*); pozri *brigtonská škola*

Baleka:; vo výtvarnom umení postup založený na spojení jednotlivých prvkov ich zosadením; na princípe montáže je *koláž, fotomontáž*, niektoré druhy sôch a *objektov* (Tinguely, Calder; pozri *kinetizmus, mobil, stabil*); konštrukčný princíp prevzatý z technickej oblasti (*staviteľstvo inžinierske*) a z nových umeleckých druhov najmä z *filmu* (pozri *kinematografia, skladba strihová*); princípy montáže však už vo starom umení (*manierizmus*); v *modernom umení* prisvojovanie rôznorodých a rovnorodých materiálov zodpovedalo dobovej zmyslovej citovosti a novému poňatie výtvarného *diela* (*fotomontáž, typomontáž*; Picasso, U.Boccioni); na montážnom

princípe založené materiálové štúdie *Bauhausu, dadaizmu, surrealizmu, realizmu*; z princípu montáže ľažili Larionov a Heartfield (politická fotomontáž, obálky časopisov, *plagát*), Picasso (objekt vložený do obrazu), Schwitters (montovaný *objekt Merz*), Tatlin (Veža III. internacionály), Rodčenko, Lisickij, Žitomirskij (agitáčná fotomontáž), K.Taige (písmová typomontáž), L.Moholy-Nagy (experimentálne *fotografie, objekty, kinetizmus*)

Montbaston Jeane de - manželka pisára *R. de Montbastona*; žili v Rue Neuve Notre Dame v Paríži v 14.st.; ilustrovala knihy napísané (opisované) jej manželom a predovšetkým iluminovala *Roman de la Rose*; v priebehu 25 ročnej kariéry produkovali asi devätnásť kópií *Roman de la Rose*; po Richardovej smrti, Jeanne pokračovala v rodinnom podniku sama; medzi ďalšími knihami ilustrovala *Légende Dorée*

-stredoveká iluminácia od *Jeane de Montbaston* zobrazuje mníšku, ktorá do košika trhá zo stromu ovocie zvláštneho tvaru, ktoré dosť presvedčivo pripomína *penis*; jeden z „webových interpretov“ je toho názoru, že môže ísť o zámotok húsenice priadky morušovej (pozri *hodváb*); stojí za otázku, či je možné, aby už v 14.st. boli v kláštorných záhradách stromy, na ktorých listoch boli pestované tieto húsenice; skôr sa zdá pravdepodobné, že ide o *alegóriu čistoty a cudnosti, prezentovaných mníškou (nevesta Kristova)*, ktorá sa dobrovoľne vzdala zmyselností svetského života (penisy ako symboly mužskej žiadostivosti); strom, z ktorého „ovocie trhá“, by potom mohol byť považovaný za akýsi kresťanský náprotivok starozákonného *stromu poznania*

<http://dameleanorhull.wordpress.com/2008/03/04/jeanne-de-montbaston/>
https://www.google.sk/search?q=Richard+de+Montbaston&espv=210&es_sm=93&tbo=isch&sourc=iu&imgil=Fp5Gy3PjKIQI4M%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn2.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AANd9GcThoG7HfU3DnISTAjtzm6_DLg6Z-FrUKgZz5s-o7BSjSAozBpI%253B462%253B271%253Bzoa5XAX1J1VUeM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.edgeofenclosure.org%25252Fproper20c.html&sa=X&ei=9ceqUrCCA5PX7AaTqYDwDg&ved=0CGIQ9QEwBA&biw=1853&bih=994#facrc=_&imgrc=Fp5Gy3PjKIQI4M%3A%3Bzoa5XAX1J1VUeM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.edgeofenclosure.org%252Fimages%252F462_StPelagiaCourtesansNonnusPraying14thCenturyRichardDeMontbastonAndCollaborators.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.edgeofenclosure.org%252Fproper20c.html%3B462%3B271

J. de Montbaston: Mníška trhá penisy zo stromu (stredoveká iluminácia, 14.st.)

J. Montbaston: Diabol zvádza matku Merlina (14.st.)

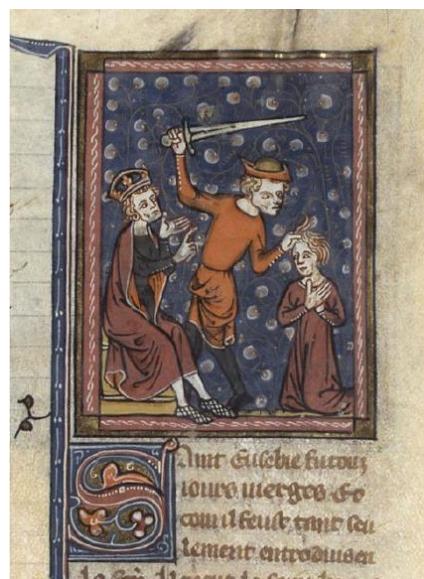
Montbaston Robert de -

Montbaston Richard de - parížsky odpisovač z konca 14.st.; bol pisárom a majiteľom dielne a postupom doby bol nútenej priznať, že jeho dielo *Roman de la rose* iluminovala manželka Jeane; pozri J. de Montbaston

http://fr.wikipedia.org/wiki/Atelier_de_Jeanne_et_Richard_de_Montbaston

https://www.google.sk/search?q=Richard+de+Montbaston&oq=Richard+de+Montbaston&aqs=chrome..69i57j0.1266j0j7&sourceid=chrome&espv=210&es_sm=93&ie=UTF-8

http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Richard_de_Montbaston

R. de Montbaston: Martyrium svätého Eusebia de Vercelli (14.st.)

R. de Montbaston: Cisár Gordianus

R. de Montbaston: Marýrium Hippolita

R. de Montbaston: Petronilla

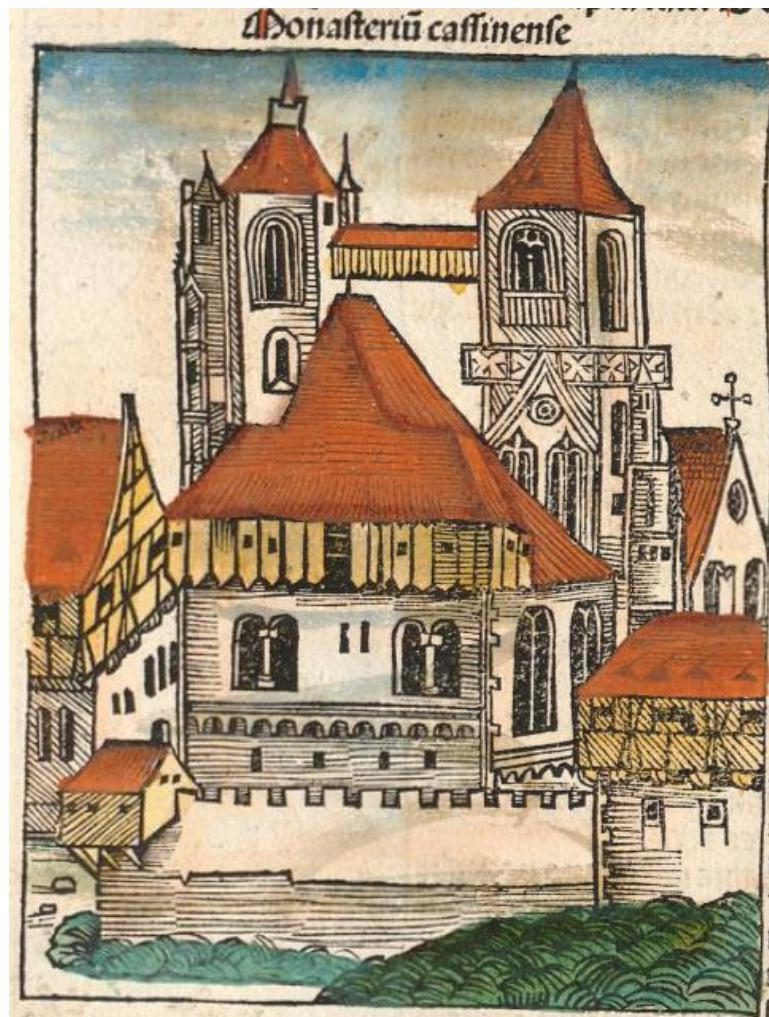
Montbaston Jeane de -

J. de Montbaston: Mníška zberá zámotky priadky morušovej zo stromu (stredoveká iluminácia, 14.st.)

Monte Cassino (kláštor) - prvý kláštor na Západe založený r. 529 Benediktom z Nursie, na rovnomennom vrchu; celkom zničený spojeneckým bombardovaním počas 2.sv.vojny; pozri Taliansko

https://en.wikipedia.org/wiki/Monte_Cassino

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Kláštor Montecasino (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

Montero de Rojas Juan - (†1683); španielsky barokový maliar, patriaci do Madridskej školy

https://es.wikipedia.org/wiki/Juan_Montero_de_Rojas

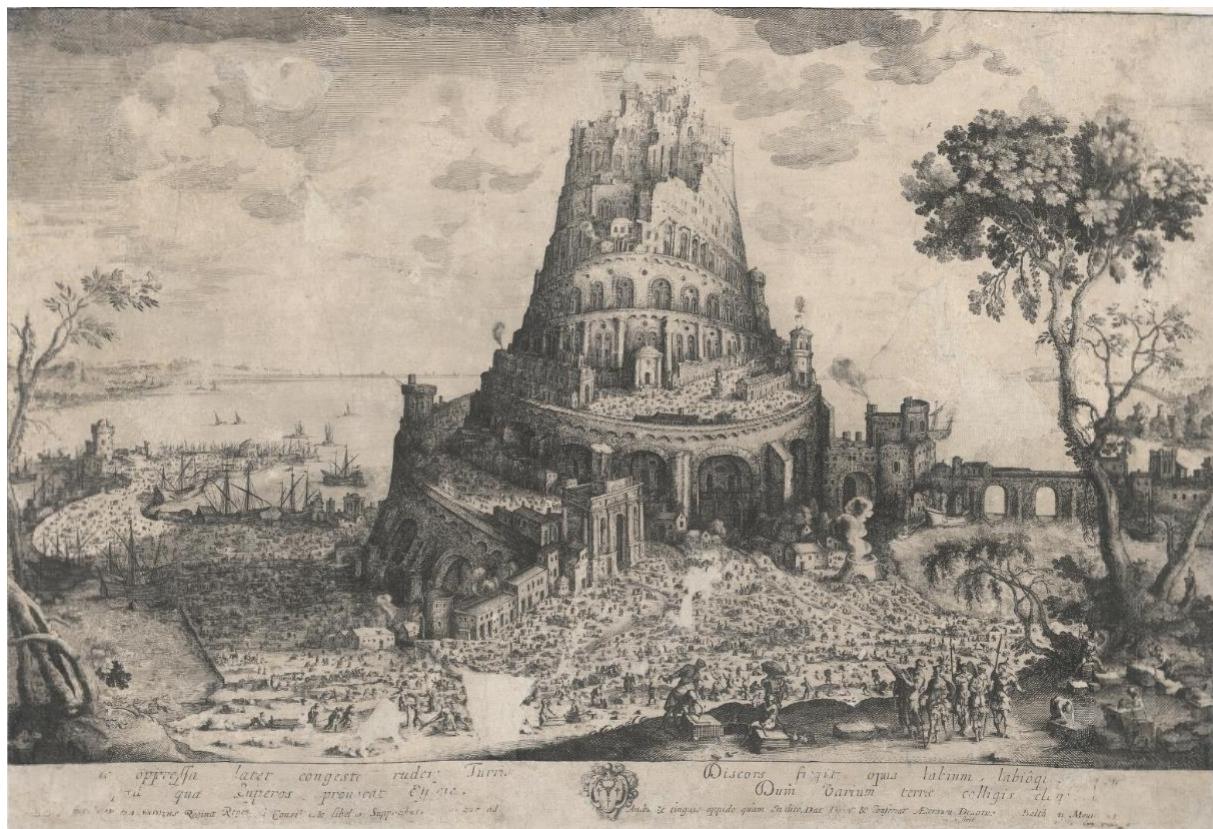

J. Montero de Rojas: Prekročenie Jordánu s archou zmluvy (1667)

Moncornet Balthazar - (†1668); francúzsky rytec, tlačový vydavateľ a návrhár tapiserií

https://en.wikipedia.org/wiki/Balthasar_Moncornet
http://www.webumenia.sk/dielo/SVK:SNG.G_4997

[https://www.google.sk/search?q=Moncornet+Balthasar&espv=2&biw=1841&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiikurfiYfKAhVEuBQKHXK8B6MQsAQIOw#tbm=isch&tbs=rimg%3ACXeRGhumn3tVIjhPoPXRI_1wVlw7JzyhMpLBKIIAWUV5xt17tmC5F8QMakRv7hpz1G-4pJTo00gcT3D5IALisnV_1FSoSCU-g9dEiz_1BWEbN3FCEwGj_1OKhIJXDsnPKEyksERUferdxuWi7cqEgkoggBZRXnG3RF_1YOnSaHUYFyoSCXu2YLkXxAxqEcLYk2gydriIKhIJRG_1uGnP Ub7gRZ51Hte1FraYqEgmklOjTSBxPcBGHk6xorUsXSSoSCfkgAuKydX8VEZ2-KnuQwnx1&q=Moncornet%20Balthasar&imgrc=T6D10SLP8FZp6M%3A">https://www.google.sk/search?q=Moncornet+Balthasar&espv=2&biw=1841&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiikurfiYfKAhVEuBQKHXK8B6MQsAQIOw#tbm=isch&tbs=rimg%3ACXeRGhumn3tVIjhPoPXRI_1wVlw7JzyhMpLBKIIAWUV5xt17tmC5F8QMakRv7hpz1G-4pJTo00gcT3D5IALisnV_1FSoSCU-g9dEiz_1BWEbN3FCEwGj_1OKhIJXDsnPKEyksERUferdxuWi7cqEgkoggBZRXnG3RF_1YOnSaHUYFyoSCXu2YLkXxAxqEcLYk2gydriIKhIJRG_1uGnP Ub7gRZ51Hte1FraYqEgmklOjTSBxPcBGHk6xorUsXSSoSCfkgAuKydX8VEZ2-KnuQwnx1&q=Moncornet%20Balthasar&imgrc=T6D10SLP8FZp6M%3A](https://www.google.sk/search?q=Moncornet+Balthasar&espv=2&biw=1841&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiikurfiYfKAhVEuBQKHXK8B6MQsAQIOw)

B. Moncornet podľa Nicolas Cochin (pôvodne Nizozemský grafik zo 17.storočia): Stavba babylonskej veže (rytina, lept, 1600–1700)

B. Moncornet podľa Remigio Cantagallina: Meleagros sa plaví s Argonautami pod vedením Kupida (rytina, lept, 17.st.)

B. Moncornet podľa Remigio Cantagallina: Hudobná bárka riadená morským bohom s Glaukou a Tritónmi (rytina, lept, 17.st.)

Montfort Antoine Alphonse -

A. Montfort: Napoleonova rozlúčka s cisárskou gardou na nádvorí Bieleho koňa paláca vo Fontainebleau 20. apríla 1814

Month - Montu

Montmartre - franc. – „Hora mučeníkov“ (pozri sv. *Dionysios*); parížska štvrt' so známou kolóniou umelcov z čias medzi 1890-1914; v štvrti Montmartru sa náchádzal preslávený zábavný podnik *Moulin Rouge*; pozri *impresionizmus*, *parížska škola*, *orfízmus*, *bateau-lavoir*, *café-théatres*; *bohéma*; *M. Utrillo*

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/9176260486/in/photostream/>

V. Van Gogh: Záhrady na Montmartre s milencami (1887)

V. Van Gogh: Vrch Montmartre z kameňolomu (1886)

V. Van Gogh: Montmartre, mlyny a zeleninové záhrady (1887)

Montsalvat - v preklade – „Hora spásy“; ľažko prístupný vrch alebo *hrad* v Pyrenejach, v ktorom tajomný kráľ so skupinou družinníkov chránil *grál*, hľadaný družinou kráľa *Artuša*; pozri *Avelon*; *Nikodémovo evanjelium*; *Camelot*

Montu/Month - gréc. varianta mena je Moncev

Zamarovský: v *egyptskej mytológii* tébsky boh vojny, Pán *Wasetu* (*Waset/Weset* = *Téby*); zobrazovaný ako *býk*, alebo človek s hlavou *sokola*, v neskorších časoch s hlavou býka a dvoma pštrosími perami; jeho sôch sa zachovalo málo; pozri *atribúty, symboly, alegórie*; pozri *egyptskí bohovia, bohovia vojny*

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Mentoe>

monument, pomník, pamätník - lat. *monumentum* – „pamätník, pamiatka“; veľký, veľkolepý *pomník*; v prenesenom význame dielo, pamiatka pôsobivá svojou veľkosťou; pozri *monumentálny*

Baleka: termín pamätník sa vzťahuje prevažne na architektonické dielo (Pamätník oslobodenia na Žižkove), zatiaľ čo *pomník* sa vzťahuje prevažne na sochu (Pomník Jana Žižku; monument je zasa charakterizovaný ako veľkolepý (výrazom aj veľkosťou) pomník

monumentálne maliarstvo - maliarstvo monumentálne

monumentálne písmo - *capitalis monumentalis*; slávnostné, majestátne *písmo* starorímske, *versálkové*, ktoré malo formu štvorcovú (*kvadráta/capitalis quadrata*) a mladšiu oblejšiu verziu tzv. *selské písmo/rustika/capitalis rustica*; pozri *scritura; litera capitalis*

monumentálne sochárstvo - maliarstvo monumentálne - plastiky veľkých objemov, vyznačujúce sa blokovitostou a pôsobiace dojmom majestátnosti, dôstojnosti; vhodný materiál: *žula, syenit, travertin/sintr; z dreva* vhodná *jedľa*; pozri *klasicke obdobie antického Grécka, Daidalos, kolos, monolit; obrys; olmécka kultúra, egyptské umenie; J. V. Myslbek*

http://en.wikipedia.org/wiki/Monumental_sculpture

E. Kodet: Pamätník Jana Žižku pri Sudoměři

monumentálne umenie - umenie veľkých objemov (*nástenné maľby, monumentálne plastiky*), spojené zvyčajne s architektúrou a umiestením v exteriéri; po obsahovej stránke venované závažným spoločenským tématam; umenie abstrahované od detailu

Baleka: výtvarné dielo s rysmi veľkoleposti, vznešenosťi a vážnosti, ktoré sú kvalitatívnymi rysmi > monumentalita nie je daná iba veľkosťou diela; monumentálne môžu byť v tomto význame aj diela malého rozmeru, ak splňajú ďalšie vlastnosti monumentality (napr. monumentálnym dielom je kostol „Tempietto“/S. Pietro in Montorio v Ríme 1502 od Bramanteho, centrálna stavba stavaná podľa vzoru antických kruhových chrámov, prekračujúca abstraktne matematické proporcie renesancie a ponímajúca stavbu ako problém kompozičný čím anticipovala *manierizmus* a *barok*); monumentálne umenie zahrnuje architektúru, maliarstvo, sochárstvo, grafiku, kresbu; odráža funkcie politické, didaktické, kultové, dekoratívne, symbolické, alegorické (*pyramídy, antické chrámy, stredoveké sakrálne stavby, hrady, renesančné paláce, mestské brány, panteóny, jazdecké sochy, historickú maľbu*); pozri *intimizmus*, *kánon frontality*, *Memnónove kolosy; helenistické umenie, maniera greca, flámske maliarstvo 17.st.: bruselská dekoratívna maľba; purizmus; maketa; J. Léger*

monumentálny - majestátne mohutný, obsahujúci vnútornú silu a dôstojnosť (pozri napr. *dromos*; *kánon frontality*); protiklad *intímneho*; pozri *intimizmus*; *maketa*; *musívny*; *obrys*; *klasické obdobie antického Grécka*; *F. Botero*

A. Mucha: Oslava Svantovíta (z cyklu Slovanská epopeja)

I. Žabota: Kosci

F. Botero: Torzo ženy. Tučná (Medelín, Kolumbia)

F. Botero: Nahé torzo

monumentálny realizmus - monumentálne umenie v rámci *realizmu*

monumentálny stíp - vítazný stíp/triumfálny stíp

Moore Henry - pozri *absolútny surrealizmus*

Mops - v gréckej mytológii veštec Argonautov, ktorý prekonal achájskeho veštca Kalchása; pozri *veštenie*

Mopsus - pozri *Svadba Mopsusa a Nisy*